

25422	Opwerking van radioactief materiaal
25268	Zelfstandige bestuursorganen
Nr. 307	Brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 april 2025

Hierbij ontvangt u de wettelijke evaluatie van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) over de periode 2019-2023. Daarmee voldoet het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) aan de verplichting om de doeltreffendheid en doelmatigheid van een zelfstandig bestuursorgaan eens per vijf jaar te evalueren.¹ De evaluatie van de ANVS is uitgevoerd door een consortium van onafhankelijke onderzoekers van de adviesbureaus KPMG en KWINK-groep. In deze brief reageert het ministerie op de conclusies en aanbevelingen van de onderzoekers. Het rapport en de bestuurlijke reactie van de ANVS treft u aan als bijlagen bij deze brief.

Het zelfstandig bestuursorgaan ANVS

De ANVS is opgericht in 2015 om kennis te bundelen in één organisatie en te voldoen aan de internationale standaarden van onafhankelijkheid van een autoriteit voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. De ANVS zorgt voor de advisering over en uitvoering van de nationale wet- en regelgeving. Daaronder vallen ook internationale afspraken die in Nederland zijn geïmplementeerd. De ANVS is een zelfstandig bestuursorgaan dat valt onder het ministerie van IenW. De ANVS en IenW werken samen, waarbij de secretaris-generaal van IenW de rol van de eigenaar vervult, de directeur-generaal Milieu en Internationaal de rol van opdrachtgever en de ANVS die van opdrachtnemer.² Dit wordt de bestuurlijke driehoek genoemd.

De conclusies en aanbevelingen uit het rapport

In het rapport concludeert KPMG/KWINK-groep dat *“het aannemelijk is dat de ANVS doeltreffend en doelmatig functioneerde in de evaluatieperiode, de mate waarin is niet exact vast te stellen”*. Zo heeft de ANVS haar wettelijke taken uitgevoerd, oordeelden de internationale missies overwegend positief over het functioneren van de ANVS en is de output (o.a. aantal inspecties, registraties en erkenningen en vergunningverleningen) volgens de onderzoekers

¹ Artikel 39 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen

² Conform de Circulaire governance ten aanzien van zelfstandige bestuursorganen

meer gestegen dan de input (kosten voor mensen en middelen). De onderzoekers ook aan dat het met het oog op de groeiende nucleaire sector niet vanzelfsprekend is dat de ANVS ook in de toekomst doeltreffend zal kunnen functioneren. Vier hoofdaanbevelingen worden gegeven aan het ministerie IenW en de ANVS voor het verbeteren van de doeltreffendheid en doelmatigheid:

1) Heb aandacht voor de langetermijncontext waarin de ANVS opereert en stel een visie op die daar recht aan doet, 2) zorg voor middelen die passen bij de langetermijncontext van de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming en de omvang van de taken, 3) werk aan het versterken van het samenspel in de driehoek zodat de externe governance past bij de langetermijnvisie en bijdraagt aan het doeltreffend en doelmatig functioneren van de ANVS, 4) zorg voor meer inzicht in de kosten voor het uitvoeren van de taken om beter het gesprek te kunnen voeren over passende middelen.

De ANVS en het ministerie onderschrijven de aanbevelingen van KPMG/KWINK-groep. Op enkele punten geeft de ANVS in haar reactie aan zich niet volledig te herkennen in het geschetste beeld of de oplossingsrichting. Hierover gaan IenW en de ANVS in gesprek³.

De aanbevelingen van KPMG/KWINK-groep zijn concreet en bruikbaar. Hierna is op een aantal onderwerpen nader ingegaan die het ministerie bij opvolging van de aanbevelingen belangrijk acht.

Langetermijncontext: visie en middelen

Op diverse plekken in het rapport constateert KPMG/KWINK-groep het belang van meer aandacht voor de langetermijncontext. Het gaat dan met name over de ontwikkelingen in de sector en de politieke ambities op het nucleaire gebied. Dit herkent en onderschrijft het ministerie. Het is belangrijk om gezamenlijk een heldere visie voor de lange termijn te formuleren en die te vertalen naar concrete doelstellingen en acties. Dit ziet het ministerie als de basis voor het kunnen uitvoeren van de aanbevelingen.

Naar aanleiding van de aanbevelingen zal het ministerie een onderzoek doen naar de manier waarop de middelen vanuit het Rijk passen bij de langetermijncontext van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming en de omvang van de taken. Zo zal in 2025 een verkenning gedaan worden naar de voor- en nadelen van een eigen begrotingsartikel voor de ANVS.

Doeltreffend en doelmatig

³ Zie bijlage I - Reactie ANVS

De evaluatieperiode 2019-2023 was een periode die voor de ANVS gekenmerkt werd door intensivering en uitbreiding van de nucleaire sector. Denk daarbij aan de vergunningverlening voor de bouw van de onderzoeksreactor Pallas en de voorbereidingen voor nieuwe kerncentrales. De ANVS heeft in deze periode zijn wettelijke taken op het gebied van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming uitgevoerd, zoals de genoemde vergunningverlening voor Pallas en bijvoorbeeld ook de publicatie van de Staat van de Nucleaire Veiligheid⁴. Tegelijkertijd is de ANVS als organisatie verder geprofessionaliseerd en steviger bemenst waardoor de ANVS heeft laten zien zich voor te bereiden op de toekomst. In het onderzoeksrapport staat dat de ANVS veel geleerd heeft van de Pallas-vergunningverlening voor toekomstige vergunningverlening van nucleaire installaties. Dit beschouwt het ministerie als een goed voorbeeld van hoe de ANVS effectief meebeweegt in een nucleaire sector die zich steeds meer uitbreidt. Ook voorstellen om het proactief toezicht op het gebied van stralingsbescherming te verbeteren⁵, getuigt volgens het ministerie van toekomstgerichtheid. Het ministerie vindt het positief dat KPMG/KWINK-groep het aannemelijk acht dat de ANVS bij dit alles doeltreffend en doelmatig heeft gewerkt in de evaluatieperiode.

De verwachting is dat de omvang van het werk van de ANVS in de toekomst zal blijven toenemen. Zo zijn de ambities van het kabinet op het nucleaire gebied groot. De onderzoekers geven aan dat het daarom niet vanzelfsprekend is dat de ANVS ook in de toekomst doeltreffend en doelmatig kan zijn. Op basis van de aanbevelingen zal het ministerie van IenW met de ANVS dit verder oppakken.

Een belangrijk aspect hierbij is de informatie die nodig is om het gesprek goed te kunnen voeren tussen het ministerie en de ANVS. De onderzoekers constateren dat het de ANVS niet lukt om IenW voldoende zicht te geven op de doelmatigheid en doeltreffendheid van de taakuitvoering. In 2022 is in opdracht van de ANVS een visie opgesteld over de doelmatigheid. Volgens de onderzoekers is deze visie onvoldoende. De onderzoekers concluderen ook dat meer inzicht in de kosten voor het uitvoeren van de taken nodig is om het gesprek over passende middelen tussen de ANVS en het ministerie beter te kunnen voeren. Hierover zal het gesprek worden gevoerd tussen IenW en de ANVS.

Samenspel tussen eigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer

⁴ <https://www.autoriteitnvs.nl/actueel/nieuws/2020/12/15/anvs-publiceert-eerste-staat-van-de-nucleaire-veiligheid-en-stralingsbescherming>

⁵ Zie bijlage I - Reactie ANVS

In de evaluatieperiode is de samenwerking tussen IenW en de ANVS over het algemeen als constructief en coöperatief ervaren. Dit laat echter onverlet dat er moet worden gewerkt aan de samenwerking en het onderlinge vertrouwen. Het ministerie ziet het als een kans op basis van de eerder genoemde gezamenlijke lange termijn visie het samenspel verder te versterken. Dit draagt bij aan concrete beleidsdoelstellingen en heldere rolverdeling.

Concluderend

Het ministerie van IenW en de ANVS onderschrijven de aanbevelingen van KPMG/KWINK-groep. Daarbij staat voorop dat de ANVS doeltreffend en doelmatig heeft gefunctioneerd in de onderzochte periode. De aanbevelingen van KPMG/KWINK-groep worden ter harte genomen en voortvarend opgepakt.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
C. A. Jansen